

Sygn. akt I KO 24/21

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

w sprawie z zażalenia L. B. na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w O. z dnia 10 lutego 2020 r. o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o sygn. akt PR 1 Ds. [...]

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 1 lipca 2021 r.,

wniosku Sądu Rejonowego w O.

zawartego w postanowieniu z dnia 24 maja 2021 r., sygn. akt II Kp [...],

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

uwzględnić wniosek i przekazać sprawę Sądu Rejonowego w Olsztynie o sygn. akt II Kp 1013/20 do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Szczycinie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 maja 2021 r. Sąd Rejonowy w O. zwrócił się do Sądu Najwyższego w trybie art. 37 k.p.k. o przekazanie sprawy o sygn. akt II Kp 1013/20 do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

Przedmiotem sprawy jest rozpoznanie zażalenia na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w O. z dnia 10 lutego 2020 r. o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o sygn. PR 1 Ds. [...]. Postanowienie dotyczy zarzutów przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków, fałszywych zeznań, tworzenia fałszywych dowodów, składania fałszywego zawiadomienia,

których dopuścić się mieli prokuratorzy Prokuratury Rejonowej w O. oraz sędzia Sądu Rejonowego w O., orzekająca w II Wydziale Karnym. W związku z rozpoznaniem zażalenia w niniejszej sprawie oświadczenia i wnioski o wyłączenie od orzekania w sprawie złożyli sędzia sprawozdawca oraz sędziowie orzekający w tym Sądzie, wskazując na osobistą znajomość z sędzią, której dotyczy zarzut objęty postanowieniem prokuratora z dnia 10 lutego 2020 r. o odmowie wszczęcia śledztwa. Postanowieniem Sądu Rejonowego w O. z dnia 17 lutego 2020 r. wnioski sędziów nie zostały uwzględnione, jako złożone przez osoby, które nie zostały wyznaczone do rozpoznania sprawy, a także ze względu na wyrażone tam stanowisko, że przedmiotem rozstrzygnięcia sądu rozpoznającego zażalenie nie są przesłanki odpowiedzialności karnej wskazanego w zawiadomieniu sędziego, lecz kwestia prawidłowości postępowania prokuratora odmawiającego wszczęcia śledztwa. W sprawie wniesione zostały ponownie wnioski o wyłączenie od orzekania ze wskazaniem na fakt, że sędzia którą obejmuje zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa była przez wiele lat przełożoną sędziów II Wydziału Karnego. Postanowieniem Sądu Rejonowego w O. z dnia 13 maja 2021 r., wydanym w składzie tożsamym ze składem z dnia 17 lutego 2021 r., wnioski te nie zostały uwzględnione.

Składając wniosek w trybie art. 37 k.p.k. Sąd Rejonowy w O. wskazał, że powołane powyżej okoliczności, w tym niewątpliwie istniejące stosunki koleżeńskie i służbowe między sędzią objętym zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa, a sędziami II Wydziału Karnego Sądu, charakter sprawy oraz wzgląd na zapewnienie bezstronności orzekania w jej wymiarze zewnętrznym, przemawiają za zasadnością wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego w O. zasługuje na uwzględnienie. Zdaniem Sądu Najwyższego dobro wymiaru sprawiedliwości oceniane przez pryzmat realiów przedmiotowej sprawy bezsprzecznie wskazuje na potrzebę rozpoznania sprawy przez sąd inny, aniżeli właściwy miejscowo.

Zgodnie z jednolitym orzecnictwem Sądu Najwyższego - dobro wymiaru sprawiedliwości w rozumieniu art. 37 k.p.k. wtedy wymaga przekazania sprawy

innemu, niż miejscowo właściwy, sądowi równorzędnemu, gdy zaistnieją w sprawie takie szczególne okoliczności, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie o braku warunków do rozpoznania tej sprawy w sposób obiektywny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2006 r., sygn. akt IV KO 9/06).

W analizowanej sprawie wyłoniła się potrzeba zastosowania instytucji właściwości delegacyjnej z art. 37 k.p.k. Fakt, że przedmiotem rozpoznania jest zażalenie na odmowę wszczęcia śledztwa w sprawie o czyny z art. 231 § 1 k.k. i in., których miałyby się dopuścić m.in. sędzia tego samego Sądu, wieloletnia koleżanka i uprzednia przełożona sędziego referenta oraz innych sędziów orzekających w tym Sądzie uzasadnia przyjęcie, że w odbiorze społecznym może zrodzić się przekonanie o braku warunków do bezstronnego rozpoznania sprawy przez sąd właściwy. Przekonanie to w sposób jednoznaczny wzmacnia stanowisko sędziów Sądu Rejonowego w O., wskazujących na to, że również w ich osobistym przekonaniu okoliczności tej sprawy i relacje zawodowe oraz osobiste mogą zrodzić w odbiorze zewnętrznym przekonanie o braku bezstronności w rozpoznaniu zażalenia na odmowę wszczęcia śledztwa.

Oczywistym jest, że nie każdy stopień znajomości osobistej czy zawodowej sędziów stanowić może podstawę skutecznego wniosku w trybie art. 37 k.p.k., skoro sędziowie utrzymują takie relacje w ramach życia osobistego, rodzinnego, w związku z czynnościami służbowymi także poza siedzibą sądu, odbywając szkolenia, wykonując czynności służbowe i inne. Nie ulega jednak także wątpliwości, że stosunki koleżeńskie i zawodowe, na które powołano się w niniejszej sprawie mają charakter bezpośredni i na tyle trwałe, że mogą spowodować u postronnego, obiektywnego, niezainteresowanego bezpośrednio rozstrzygnięciem, obserwatora takiego procesu wątpliwości co do tego, czy wydane w sprawie orzeczenie jest wyłącznie wynikiem obiektywnego i sprawiedliwego rozstrzygnięcia sprawy, czy też może na jego treść miały wpływ osobiste, interpersonalne relacje członków składu orzekającego z osobą, którą objęto wnioskiem o wszczęcie postępowania karnego. Dla uniknięcia takich negatywnych dla dobra wymiaru sprawiedliwości, choćby tylko subiektywnych, ocen prowadzących do obniżenia zaufania społecznego do samodzielności i

bezstronności sądu, celowym jest uwzględnienie wniosku Sądu Rejonowego w O. i przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

Kierując się przedstawionymi wyżej motywami, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 37 k.p.k., zdecydował o przekazaniu niniejszej sprawy do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S..